

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจและระดับความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจกับความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ต่อคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่เป็นบัณฑิตซึ่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4-6 ปี รุ่นปีการศึกษา 2543 ที่ได้งานทำแล้ว จำนวน 1,732 คน การรวบรวมข้อมูล ใช้ที่อยู่ของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตจากแบบสอบถามภาวะการทำงานทำของบัณฑิตเฉพาะบัณฑิตที่ทำงานแล้วทั้งหมด และทำการคัดเลือกเฉพาะที่อยู่ของนายจ้าง/ผู้จ้างงานของบัณฑิตที่มีสถานที่ตั้งชัดเจนจำนวน 762 คน ซึ่งเป็นสถานที่ทำงานของบัณฑิต 543 หน่วยงาน (มีบัณฑิตทำงานมากกว่า 1 คน ใน 1 หน่วยงาน) หลังจากได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชากรจำนวน 762 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 342 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 44.9 ของแบบสอบถามที่ส่ง การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติแบบพรรณนา เพื่อใช้บรรยายลักษณะของข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X} , Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D., Standard Deviation) และการแจกแจงความถี่ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ความพึงพอใจและความต้องการที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้กำหนดระดับการประเมินไว้ 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจกับความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต โดยใช้ค่าที (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่เป็นผู้ประเมิน เป็นเพศหญิงและเพศชายใกล้เคียงกัน โดยมีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 46.8 เป็นผู้มีการทำงาน 5-10 ปีร้อยละ 69.0 และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี/โท ร้อยละ 96.5 ซึ่งส่วนใหญ่หรือร้อยละ 48.2 ผู้ประเมินเป็นผู้บังคับบัญชาโดยสายการบังคับบัญชา (ในจำนวนนี้ร้อยละ 39.8 เป็นผู้บังคับบัญชาระดับต้น) จำแนกเป็นนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตของกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพร้อยละ 36.5 กลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ร้อยละ 35.4 และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 28.1

2. หน่วยงานของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่เป็นผู้ประเมิน พบว่า เป็นหน่วยงานภาคเอกชน ร้อยละ 58.5 มีจำนวนบุคลากรในหน่วยงานระหว่าง 1-500 คน ร้อยละ 32.2 และเป็นผู้มีตำแหน่งเป็นหัวหน้า/หัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงานหรือเทียบเท่า ร้อยละ 59.6 ลักษณะของการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน พบว่า หน่วยงานใช้วิธีการสอบปากเปล่า/สอบสัมภาษณ์อย่างเดียว และใช้วิธีสอบข้อเขียนและสอบปากเปล่า/สอบสัมภาษณ์สูงใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 40.6 และ 42.1

3. การประเมินของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในคุณลักษณะต่างๆ ของบัณฑิต ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ โดยนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมิน 9 ข้อ ดังนี้

1) นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมินความพึงพอใจต่อบัณฑิต พบว่า นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตพึงพอใจในระดับมาก 4 ข้อ (มีคะแนนเฉลี่ย 3.51-3.61) และความพึงพอใจในระดับปานกลาง 5 ข้อ (มีคะแนนเฉลี่ย 3.23-3.47) สำหรับข้อที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากโดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 3 ข้อแรก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ได้รับมอบหมาย

2) นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมินความต้องการในคุณลักษณะบัณฑิต พบว่า ทั้ง 9 ข้อ นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการในระดับมาก (มีคะแนนเฉลี่ย 3.94-4.33) โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 3 ข้อแรก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ได้รับมอบหมาย และความสามารถในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ

เมื่อหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ ทั้ง 9 ข้อ พบว่า ทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย 3 ข้อแรกที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมาก และความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่ค่าเฉลี่ยของความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ได้รับมอบหมาย สำหรับข้อที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง แต่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ความรู้เชิงวิชาการทั่วไป ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ ความสามารถในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ ความสามารถในการวางแผนการทำงาน และความรู้ทั่วไปในหน่วยงาน

3) ความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ จำแนกเป็นรายชื่อและรายคณะ โดยสรุปรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรกของคณะที่มีค่าเฉลี่ยสูง ดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/ วิชาชีพ	ลำดับ 1		ลำดับ 2		ลำดับ 3		ค่าเฉลี่ย รวม
	คณะ	ค่าเฉลี่ย	คณะ	ค่าเฉลี่ย	คณะ	ค่าเฉลี่ย	
1. ความรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ	อิสลาม	4.17	ทันตะ	4.06	ศึกษา	3.88	3.61
2. ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ	ทันตะ	4.17	เภสัช	4.00	วิทย์	3.83	3.56
3. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ได้รับมอบหมาย	เภสัช	4.00	ทันตะ	3.72	วิทย์	3.72	3.53
4. ความสามารถในการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางาน	อิสลาม	4.33	ทันตะ	3.89	เภสัช	3.86	3.51
5. ความรู้เชิงวิชาการทั่วไป	ทันตะ	4.00	ศึกษา	3.82	วิทย์	3.69	3.47
6. ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ	ทันตะ	4.11	อิสลาม	3.83	เภสัช, ศึกษา	3.76	3.39
7. ความสามารถในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ	ทันตะ	3.89	เภสัช	3.76	อิสลาม	3.67	3.37
8. ความสามารถในการวางแผนการทำงาน	ทันตะ	3.94	เภสัช	3.81	ว.เทคโนโลยี	3.67	3.31
9. ความรู้เกี่ยวกับงานทั่วไปในหน่วยงาน	อ.บริการ	3.50	เภสัช	3.48	มนุษย์	3.46	3.23

3.2 ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป โดยนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมิน 11 ข้อ ดังนี้

1) นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมินความพึงพอใจต่อบัณฑิต พบว่า นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตพึงพอใจในระดับมาก 6 ข้อ (มีคะแนนเฉลี่ย 3.55-3.75) และความพึงพอใจในระดับปานกลาง 5 ข้อ (มีคะแนนเฉลี่ย 3.11-3.49) สำหรับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 3 ข้อแรก ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน และความสามารถในการทำงานเป็นทีม

2) นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมินความต้องการในคุณลักษณะบัณฑิต พบว่า ทั้ง 11 ข้อ นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการในระดับมาก (มีคะแนนเฉลี่ย 3.93-4.38) โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 3 ข้อแรก ได้แก่ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน

เมื่อหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ทั้ง 11 ข้อ พบว่าทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย 3 ข้อแรกที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมาก และความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่ค่าเฉลี่ยของความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน และความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับข้อที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง แต่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์ และความสามารถในการบริหารจัดการ

3) ความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตด้านความรู้ความสามารถทั่วไปจำแนกเป็นรายข้อและรายคณะ โดยสรุปรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรกของคณะที่มีค่าเฉลี่ยสูง ดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป	ลำดับ 1		ลำดับ 2		ลำดับ 3		ค่าเฉลี่ยรวม
	คณะ	ค่าเฉลี่ย	คณะ	ค่าเฉลี่ย	คณะ	ค่าเฉลี่ย	
1. ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน	เภสัช	4.24	ทันตะ	4.00	มนุษย	3.92	3.75
2. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน	ทันตะ	4.00	มนุษย	3.88	อ.บริการ	3.83	3.65
3. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	เภสัช	3.90	ศึกษา	3.82	มนุษย	3.79	3.62
4. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	อ.บริการ	4.17	เภสัช	3.95	มนุษย	3.92	3.61
5. ความสามารถในการสื่อสาร (พูดอ่านเขียน)	เภสัช	4.00	อิสลาม	3.83	ศึกษา	3.82	3.61
6. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	วิทย์	3.97	เภสัช	3.81	อ.เกษตร	3.78	3.55
7. ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง	เภสัช	3.95	ทันตะ	3.89	อิสลาม	3.83	3.49
8. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ทันตะ, อ.บริการ	3.83	เภสัช	3.76	มนุษย	3.58	3.39
9. ความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์	เภสัช	3.67	ทันตะ	3.61	ศึกษา	3.58	3.29
10. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	อ.บริการ	4.50	ทันตะ	3.56	มนุษย	3.46	3.18
11. ความสามารถในการบริหารจัดการ	ทันตะ	3.61	เภสัช	3.48	ว.เทคโนโลยี	3.22	3.11

ข้อสังเกต คณะอุตสาหกรรมบริการ เป็นคณะเดียวที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในข้อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

3.3 ด้านบุคลิกภาพ โดยนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมิน 8 ข้อ ดังนี้

1) นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมินความพึงพอใจต่อบัณฑิต พบว่า นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตพึงพอใจในระดับมาก 7 ข้อ (มีคะแนนเฉลี่ย 3.66-3.94) และพึงพอใจในระดับปานกลาง 1 ข้อ (มีคะแนนเฉลี่ย 3.29) สำหรับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 3 ข้อแรก ได้แก่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน และการปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน

2) นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมินความต้องการในคุณลักษณะบัณฑิต พบว่า ทั้ง 8 ข้อ นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการในระดับมาก (มีคะแนนเฉลี่ย 4.11-4.38) โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 3 ข้อแรก ได้แก่ การให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน

เมื่อหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านบุคลิกภาพทั้ง 8 ข้อ พบว่า ทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย 3 ข้อแรกที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมาก และความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่ค่าเฉลี่ยของความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ได้แก่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน และการปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน

สำหรับข้อที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง แต่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ความเป็นผู้นำ

3) ความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตด้านบุคลิกภาพ จำแนกเป็นรายข้อ และรายคณะ โดยสรุปรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรกของคณะที่มีค่าเฉลี่ยสูง ดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ	ลำดับ 1		ลำดับ 2		ลำดับ 3		ค่าเฉลี่ยรวม
	คณะ	ค่าเฉลี่ย	คณะ	ค่าเฉลี่ย	คณะ	ค่าเฉลี่ย	
1. ความมีมนุษยสัมพันธ์	ทันตะ	4.22	เภสัช	4.10	มนุษย	4.08	3.94
2. การให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน	เภสัช	4.19	มนุษย	4.17	ทันตะ	4.11	3.93
3. การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน	ทันตะ	4.22	อภษศร	4.11	มนุษย	4.04	3.88
4. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ทันตะ	4.22	อิสลาม	4.17	เภสัช	4.05	3.80
5. ความสามารถในการควบคุมอารมณ์	อภษศร	4.00	เภสัช	3.95	ทันตะ	3.89	3.76
6. ความมีเหตุผล	เภสัช	4.05	ทันตะ	3.89	ทรัพย์	3.86	3.70
7. ความเชื่อมั่นในตนเอง	ทันตะ	4.22	อภษศร	4.00	มนุษย	3.92	3.66
8. ความเป็นผู้นำ	ทันตะ	3.78	เภสัช	3.62	ทรัพย์	3.43	3.29

3.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต ประเมิน 7 ข้อ ดังนี้

1) นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมินความพึงพอใจต่อบัณฑิต พบว่า นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตพึงพอใจในระดับมากทั้ง 7 ข้อ (มีคะแนนเฉลี่ย 3.95-4.08) สำหรับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 3 ข้อแรก ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี และความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2) นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตประเมินความต้องการในคุณลักษณะบัณฑิต พบว่า ทั้ง 7 ข้อ นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการในระดับมาก (มีคะแนนเฉลี่ย 4.28-4.46) โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 3 ข้อแรก ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบในสาขาวิชาชีพ และความขยันอดทนอุตสาหกรรม

เมื่อนำค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านบุคลิกภาพทั้ง 7 ข้อ พบว่า ทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย 3 ข้อแรกที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมาก และความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่ค่าเฉลี่ยของความ ต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี และความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

3) ความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ จำแนกเป็นรายข้อและรายคณะ โดยสรุปรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรกของคณะที่มีค่าเฉลี่ยสูง ดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยา บรรณในวิชาชีพ	ลำดับ 1		ลำดับ 2		ลำดับ 3		ค่าเฉลี่ย รวม
	คณะ	ค่าเฉลี่ย	คณะ	ค่าเฉลี่ย	คณะ	ค่าเฉลี่ย	
1. ความซื่อสัตย์สุจริต	เภสัช	4.48	อบริการ, มนุษย์ ทันตะ	4.33	ศึกษา	4.15	4.08
2. การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี	อบริการ	4.50	ทันตะ	4.44	เภสัช	4.43	4.04
3. ความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมี ความสุข	ทันตะ	4.22	เภสัช	4.14	มนุษย์	4.13	3.98
4. ความเป็นระเบียบวินัย ปฏิบัติตาม กติกายของสังคม	ทันตะ	4.33	เภสัช	4.29	อบริการ	4.17	3.94
5. ความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ	เภสัช, ทันตะ	4.33	อบริการ	4.17	มนุษย์	4.04	3.93
6. ความขยันอดทนอุตสาหกรรม	ทันตะ	4.22	อิสลาม	4.17	เภสัช	4.10	3.85
7. ความตรงต่อเวลา	เภสัช	4.24	อิสลาม	4.17	ทันตะ	4.06	3.80

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจกับความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตในแต่ละกลุ่มสาขา ในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ สรุปได้ดังนี้

4.1 การเปรียบเทียบความพึงพอใจและความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ

ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/ วิชาชีพ	กลุ่มวิทย์ฯสุขภาพ		กลุ่มวิทย์ฯเทคโนโลยี		กลุ่มสังคมฯ	
	พึงพอใจ	ต้องการ	พึงพอใจ	ต้องการ	พึงพอใจ	ต้องการ
1. ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ	มาก ¹	มาก ²	มาก ¹	มาก	มาก	มาก
2. ความรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ	มาก ²	มาก	มาก ²	มาก ¹	มาก ¹	มาก ³
3. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ได้รับมอบหมาย	มาก ³	มาก	ปานกลาง	มาก ³	มาก ³	มาก ²
4. ความสามารถในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ	มาก	มาก ³	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก ¹
5. ความรู้เชิงวิชาการทั่วไป	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก
6. ความสามารถในการเรียนรู้ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมและแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางาน	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง ³	มาก ²	มาก ²	มาก
7. ความสามารถในการวางแผนการทำงาน	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก
8. ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ	ปานกลาง	มาก ¹	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก
9. ความรู้เกี่ยวกับงานทั่วไปในหน่วยงาน	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก
รวม	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก

หมายเหตุ 1-3 = ค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก

สาขาวิชาต่างๆ ในด้านความรู้ความสามารถทั่วไป

ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป	กลุ่มวิทย์ฯสุขภาพ		กลุ่มวิทย์ฯเทคโนโลยี		กลุ่มสังคมฯ	
	พึงพอใจ	ต้องการ	พึงพอใจ	ต้องการ	พึงพอใจ	ต้องการ
1. ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน	มาก ¹	มาก ²	มาก ²	มาก ³	มาก ¹	มาก ²
2. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน	มาก ²	มาก ³	มาก ³	มาก ²	มาก ³	มาก ³
3. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	มาก ³	มาก ¹	ปานกลาง	มาก ¹	มาก	มาก ¹
4. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
5. ความสามารถในการสื่อสาร (พูดอ่านเขียน)	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก ²	มาก
6. ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก
7. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก
8. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ปานกลาง	มาก	มาก ¹	มาก	มาก	มาก
9. ความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก
10. ความสามารถในการบริหารจัดการ	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก
11. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก
รวม	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก

หมายเหตุ 1-3 = ค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก

4.3 การเปรียบเทียบความพึงพอใจและความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตกลุ่ม

4.3 การเปรียบเทียบความพึงพอใจและความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ในด้านบุคลิกภาพ

ด้านบุคลิกภาพ	กลุ่มวิทย์สุขภาพ		กลุ่มวิทย์เทคโนโลยี		กลุ่มสังคมฯ	
	พึงพอใจ	ต้องการ	พึงพอใจ	ต้องการ	พึงพอใจ	ต้องการ
1. การให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน	มาก ¹	มาก ²	มาก ²	มาก ¹	มาก ²	มาก ¹
2. ความมีมนุษยสัมพันธ์	มาก ²	มาก ¹	มาก ¹	มาก ²	มาก ¹	มาก ³
3. การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน	มาก ³	มาก ³	มาก ³	มาก ³	มาก ³	มาก ²
4. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
5. ความสามารถในการควบคุมอารมณ์	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
6. ความมีเหตุผล	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
7. ความเชื่อมั่นในตนเอง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
8. ความเป็นผู้นำ	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก
รวม	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

หมายเหตุ 1-3 = ค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก

4.4 การเปรียบเทียบความพึงพอใจและความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ ในด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ

ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ	กลุ่มวิทย์สุขภาพ		กลุ่มวิทย์เทคโนโลยี		กลุ่มสังคมฯ	
	พึงพอใจ	ต้องการ	พึงพอใจ	ต้องการ	พึงพอใจ	ต้องการ
1. การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี	มาก ¹	มาก ³	มาก	มาก	มาก ²	มาก
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	มาก ²	มากที่สุด ²	มาก ¹	มาก ¹	มาก ¹	มากที่สุด ¹
3. ความรับผิดชอบในวิชาชีพ	มาก ³	มากที่สุด ¹	มาก	มาก ²	มาก	มาก
4. ความเป็นระเบียบวินัยปฏิบัติตามกติกาของสังคม	มาก	มาก	มาก ³	มาก ³	มาก	มาก
5. ความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	มาก	มาก	มาก ²	มาก	มาก ³	มาก
6. ความขยันอดทนอุทิศตน	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก ³
7. ความตรงต่อเวลา	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก ²
รวม	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

หมายเหตุ 1-3 = ค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก

5. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ

5.1 ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ ในภาพรวมจากนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่สำรวจ 342 คน พบว่า มี 44 คนหรือร้อยละ 12.9 ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ ซึ่งนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 16 คนหรือร้อยละ 36.4 เสนอให้นักศึกษาได้มีการฝึกปฏิบัติที่สามารถประยุกต์ใช้งานได้จริง และร้อยละ 18.2 เสนอให้จัดกิจกรรมที่สอนให้นักศึกษารู้จักแสวงหาความรู้ในเชิงรุก และร้อยละ 13.6 เสนอให้นักศึกษาได้รับการฝึกปฏิบัติจริง

5.2 ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ในภาพรวมจากนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่สำรวจ 342 คน พบว่า มี 19 คนหรือร้อยละ 5.6 ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ซึ่งนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่จำนวน 6 คนหรือร้อยละ 31.5 เน้นด้านภาษา ร้อยละ 26.3 เน้นทักษะการบริหารงาน และร้อยละ 21.1 เน้นทักษะด้านคอมพิวเตอร์

5.3 ในภาพรวมจากนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่สำรวจ 342 คน พบว่า มี 63 คนหรือร้อยละ 18.4 ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านบุคลิกภาพ ซึ่งนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่จำนวน 19 คนหรือร้อยละ 30.2 เน้นเรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการมีมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 14 คนหรือร้อยละ 22.2 เน้นความมีระเบียบตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบ และจำนวน 11 คนหรือร้อยละ 17.5 เน้นความเป็นผู้นำและความมั่นใจ

5.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ในภาพรวมจากนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่สำรวจ 342 คน พบว่า มี 7 คนหรือร้อยละ 2.0 ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่จำนวน 6 คนหรือร้อยละ 85.7 เน้นความซื่อสัตย์มีจรรยาบรรณ และที่เหลือ เห็นว่าบัณฑิตควรมีจิตสำนึกในการรับใช้สังคม

5.5 ด้านอื่นๆ ได้แก่

- การฝึกอบรมและการทดลองงานของบัณฑิตที่ทำงานในหน่วยงาน นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต เห็นว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 60.1 ไม่ต้องฝึกอบรมก็สามารถทำงานได้ทันที โดยเป็นบัณฑิตในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพสูงกว่าสาขาอื่น คือ ร้อยละ 76.2 สำหรับกรณีที่ไม่สามารถทำงานได้ทันที ซึ่งมีจำนวน 136 คนหรือร้อยละ 39.8 พบว่า เกือบทั้งหมดต้องฝึกอบรม/ต้องทดลองงานก่อนที่จะทำงาน ซึ่งในกรณีที่ต้องฝึกอบรมก่อนที่จะทำงาน พบว่า จำนวนวันเฉลี่ยที่ต้องฝึกอบรมคือ 41.3 วัน และในกรณีที่ต้องทดลองงาน พบว่า จำนวนวันเฉลี่ยที่ต้องทดลองงาน คือ 98 วันหรือประมาณ 3-4 เดือน

- ประโยชน์ของบัณฑิตที่ทำงานในหน่วยงาน นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า บัณฑิตมีประโยชน์ต่อหน่วยงานในระดับมาก

- ระดับความสามารถของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยจำกัดอื่นๆ ของรัฐ นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต ร้อยละ 70.8 เห็นว่า บัณฑิตมหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สงขลานครินทร์มีความสามารถพอๆ กับมหาวิทยาลัยจำกัดรับอื่นๆ ของรัฐ รองลงมา ร้อยละ 21.6 เห็นว่ามีความสามารถดีกว่า มหาวิทยาลัยจำกัดรับอื่นๆ ของรัฐ

- ระดับความสามารถของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยเอกชน นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตร้อยละ 43.9 เห็นว่า บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีระดับความสามารถดีกว่ามหาวิทยาลัยเอกชน รองลงมา ร้อยละ 42.4 เห็นว่ามีความสามารถพอๆ กับมหาวิทยาลัยเอกชน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่ให้นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตเป็นผู้ประเมินความพึงพอใจในคุณลักษณะบัณฑิต พบว่า จากคุณลักษณะบัณฑิตที่กำหนดไว้ 4 ด้าน 35 ข้อ นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมาก 24 ข้อ ระดับปานกลาง 11 ข้อ โดย 3 ลำดับแรกที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ซึ่งทั้งสามข้ออยู่ในด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจคือ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริตที่พบว่า นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีความต้องการคุณสมบัติข้อนี้จากบัณฑิตในระดับมากเป็นอันดับแรกเช่นกัน สำหรับการประเมินความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง 11 ข้อ พบว่า 3 ลำดับสุดท้ายที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจน้อยกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ความรู้ทั่วไปในหน่วยงาน (ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ) ความสามารถในการบริหารจัดการ และความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์ (ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป) และความเป็นผู้นำ (ด้านบุคลิกภาพ) อย่างไรก็ตามในภาพรวมของการประเมินความพึงพอใจทั้ง 4 ด้าน อาจจะสรุปได้ว่านายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพสูงกว่าด้านอื่นๆ รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ

2. จากผลการวิจัยที่ให้นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตเป็นผู้ประเมินความต้องการในคุณลักษณะบัณฑิต พบว่า จากคุณลักษณะบัณฑิตที่กำหนดไว้ 4 ด้าน 35 ข้อ นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความต้องการในระดับมากทุกข้อ ซึ่งคุณลักษณะของบัณฑิตที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตต้องการในระดับมาก 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบในวิชาชีพ และความสามารถในการทำงานเป็นทีมและการให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน ความต้องการในคุณลักษณะดังกล่าว แตกต่างจากรายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทัศนะของผู้จ้างงาน/ผู้บังคับบัญชา (ฉลวย ชิวกิตาการ

และคณะ, 2540) ได้ศึกษาความต้องการในคุณลักษณะบัณฑิตในทัศนะของผู้จ้างงาน/ผู้บังคับบัญชา พบว่า จากคุณลักษณะบัณฑิตที่กำหนดไว้ 15 ข้อ ผู้จ้างงาน/ผู้บังคับบัญชามีความต้องการในระดับมาก 10 ข้อ ระดับปานกลาง 5 ข้อ โดย 3 ลำดับแรกที่มีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และความขยันอดทนในการปฏิบัติงาน ที่เป็นเช่นนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากระยะเวลาของการศึกษาแตกต่างกัน และอีกประการหนึ่งความต้องการของนายจ้าง/ผู้บังคับบัญชาก็จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณารายละเอียด พบประเด็นที่สอดคล้องคือ ความรับผิดชอบ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบในวิชาชีพ หรือความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ก็ไม่น่าจะแตกต่างกันมากนัก แต่ประเด็นที่ไม่เหมือนกันคือ ผู้จ้างงาน/ผู้บังคับบัญชาในช่วง 5 ปีก่อน จะให้ความสำคัญในเรื่องความกระตือรือร้น และความขยันอดทนในการปฏิบัติงานค่อนข้างมาก ขณะที่ในปัจจุบันนายจ้าง/ผู้บังคับบัญชาก็ให้ความสำคัญในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตและความสามารถในการทำงานมากกว่า นอกจากนี้ในรายงานการวิจัยเรื่องบทบาทและสัมฤทธิ์ผลในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในรอบ 25 ปี (ไพฑูริย์ อิงคสุวรรณ และคณะ, 2535) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพการทำงานของบัณฑิตขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้น ๆ มากกว่าปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งกล่าวได้ว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เพราะความซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบต่อเป็นเรื่องของคุณสมบัติเฉพาะตัวบุคคล

3. จากการที่ให้นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชามีผู้ประเมินความพึงพอใจ และประเมินความต้องการในคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทั้ง 35 ข้อ พบว่า เมื่อหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจและความต้องการทั้ง 35 ข้อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และทุกข้อค่าเฉลี่ยของความต้องการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ซึ่งตรงกับการศึกษาความต้องการขององค์การ (วิเรืองรอง รัตนวิไลสกุล, 2540) ที่กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้ว องค์การจะมีความต้องการคล้ายคลึงกันในเรื่องต้องการเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้น้อยที่สุด ต้องการประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในระดับสูง ต้องการสร้างความสนใจในการทำงานของบุคลากร และต้องการฝึกฝนอบรมบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อหน่วยงานมีพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรแล้ว ก็จะพยายามกระตุ้นหรือต้องการบุคลากรเหล่านั้นทำงานให้ดียิ่งๆ ขึ้น นอกจากนี้จากการที่ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจและความต้องการของนายจ้าง/ผู้บังคับบัญชามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้านและทุกข้อ โดยที่มีความต้องการสูงกว่าความพึงพอใจทุกด้านและทุกข้อนั้น น่าจะสอดคล้องกับพฤติกรรมทางด้านจิตวิทยาของมนุษย์ซึ่งมักมีความต้องการหรือความคาดหวังสิ่งต่างๆ มากกว่าที่จะพึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่หรือเป็นอยู่ในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ความพึงพอใจและความต้องการของนายจ้าง/ผู้บังคับบัญชามีต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์แตกต่างกัน

4. ผลการวิจัย พบว่า วิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในหน่วยงาน ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอบข้อเขียนและสอบปากเปล่าหรือการสัมภาษณ์ รองลงมา ใช้วิธีการสอบปากเปล่าหรือสอบสัมภาษณ์ ดัง

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จะเห็นได้ว่าเป็นวิธีที่หน่วยงานต่างๆ ใช้กันมาก หลังจากที่หน่วยงานระบุความต้องการในตำแหน่งงานต่างๆ โดยระบุความรู้ความสามารถเฉพาะสาขาของบัณฑิตแล้ว นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าผลการสำรวจนายจ้างทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้บุคลากรระดับปริญญาตรีขึ้นไป (สถาบันทรัพยากรมนุษย์, 2532) ได้สำรวจพบว่า เจ็อนไซหรือคุณลักษณะพิเศษที่นายจ้างมักระบุความต้องการในตำแหน่งต่างๆ นอกเหนือจากความรู้ความสามารถเฉพาะสาขาของบัณฑิต คือ บุคลิกลักษณะส่วนตัวของผู้สมัครงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้ความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศที่ใช้งานได้ ความรู้ในด้านคอมพิวเตอร์ และบุคลิกภาพในด้านต่างๆ ซึ่งเจ็อนไซหรือคุณลักษณะพิเศษที่นายจ้างระบุ มักจะได้รับข้อมูลจากการสอบปากเปล่าหรือสอบสัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่ หนึ่งในการศึกษาครั้งนี้ นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต พึงพอใจในระดับมากในความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คาดว่าส่วนหนึ่งน่าจะมีผลมาจากการรับสมัครโดยการสอบสัมภาษณ์ โดยเฉพาะในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานในองค์กรเอกชน ที่มีลักษณะการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานด้วยการสอบสัมภาษณ์ และผลการประเมินนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตพึงพอใจในระดับมากในความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีความพึงพอใจเป็นลำดับที่ 1 ในด้านความรู้ความสามารถทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาที่พบว่า มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจกับค่าเฉลี่ยของความต้องการในคุณลักษณะของบัณฑิต เป็นแนวคิดให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้นำข้อที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตพึงพอใจในระดับปานกลาง แต่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตต้องการในระดับมาก ได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ความรู้เชิงวิชาการทั่วไป ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ ความสามารถในการวางแผนการทำงาน ความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์ ความรู้เกี่ยวกับงานทั่วไปในหน่วยงาน ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ความสามารถในการบริหารจัดการ และความเป็นผู้นำ ไปเป็นประเด็นพิจารณา ทบทวน และปรับปรุงวิธีการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ และความรู้ความสามารถทั่วไปเพื่อให้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นที่พึงพอใจและต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

2. มหาวิทยาลัยควรได้ทบทวนและนำข้อที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่ำกว่าข้ออื่นๆ ที่มีค่าเฉลี่ยใน 3 ลำดับสุดท้ายของแต่ละด้านมาพิจารณา ดังนี้

- ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ ได้แก่ ความรู้ทั่วไปในหน่วยงาน ความสามารถในการวางแผนการทำงาน ความสามารถในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ

- ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ได้แก่ ความสามารถในการบริหารจัดการ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์
- ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความมีเหตุผล
- ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ได้แก่ ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบในวิชาชีพ

3. คณะ/หน่วยงานต่างๆ ควรปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนให้ทันสมัย โดยเฉพาะในเรื่องการฝึกปฏิบัติที่สามารถประยุกต์ใช้งานได้จริง เน้นคุณภาพทางวิชาการ และเน้นความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเสริมวิชาที่เป็นคุณสมบัติพิเศษ เช่น ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ อีกทั้งจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักแสวงหาความรู้ในเชิงรุกเพิ่มขึ้น

4. การศึกษาความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ครั้งนี้สามารถสะท้อนความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตในแต่ละคณะ/กลุ่มสาขาได้ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต เป็นข้อมูลที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรจะได้พิจารณาทบทวนและหาแนวทางแก้ไขต่อไป

5. แม้คุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในภาพรวมเป็นที่พึงพอใจ และหลายข้อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ด้วยเหตุว่าคุณภาพที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตต้องการนั้นมีหลากหลายประการมาก การที่จะผลิตบัณฑิตให้มีคุณสมบัติที่นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตต้องการทุกประการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์คงเป็นเรื่องยาก แต่ทว่าหากผู้ใดหรือสถาบันใดสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมากกว่ากันย่อมได้เปรียบคู่แข่งขัน ดังนั้นทุกคณะ/หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการผลิตบัณฑิต ควรตระหนักในประเด็นดังกล่าวด้วย